

ns in eigen
e eigen ker-
edigen kan-
os van allen
indig, enkel,
t, en levende
ezen wereld-
ls onverbid-
de ziel ge-

gswerk. Het
nst. Hoe kon
heeft mogen
tot driemaal
er het laat-
en heeft nog
eit verloren.
ralen ardeid
ijn liefde tot
en gevraagd,
zijn kennis.
erlingen aan
Werd er een
Kampen en
toonden de
ven en liefde,
aatsje in de
den geheelen
le mede. Hij

rijke leven ge-
waar hij ge-
van de kerk
an het Evan-
laard worden
de trouw des
h verblijden
van de hand

te woord ge-
ook voor dit
rtwijfeling te
h zal Zijn Sion
ar thans nog
enis van deze
sions opbouw
evelen op. En
u noch Zich-
ft. Wonderlijk
ngaande deze
vorderlijk ook
die onder de
ning daarvan.
sprechte, vol-
zijn, vol toe-
ter zake van

anus te laten
er hem zijn de
re zien. Dien
gemeente zoo
gedend heeft,
g met al Zijne
s. D. K. W.

motieven ge-
en zijn tijd en
t als Curator
s tijdelijk als
0 Januari 1936

edenen geweest
deze functie

rofessor Greij-
erk van Kam-
ffing verzocht,
enen, niet aan
even.

at het aan vele
erdenking van
us melding te
bestuursfunctie
zijn: ik ken er
ing voor Gere-
ijs te Kampen,
um aldaar uit-

ie Hoogeschool
ze hem karak-
k de vervulling
heid op de stu-

met het werk-
van het werk
maken. Eigen-
bepaalde bezig-
rd wordt meer-
e enerzijds ge-
pere" (op zich

nemen), anderzijds door het werkwoord „polliceri” (beloven).

In dien volen zin was ook Dr Greijdanus „professor”. Hij besefte maar al te goed, welke taak hij op zich had genomen, en welke belofte hij daarmede had gegeven.

Als de groote Romeinsche redenaar Cicero in een van zijn geschriften over de wel sprekendheid naast geestelijke begaafdheid en goede opleiding voor den idealen redenaar ook uitnemende lichamelijke eigenschappen eischt, voegt hij ter verklaring van deze hooggestelde eischen er aan toe: „Een inderdaad geweldige last en taak is het op zich te nemen (suscepere), en openlijk uit te spreken (profiteri), dat men de eenige is, naar wien, terwijl allen zwijgen, in een groote vergadering over de gewichtigste zaken moet worden geluisterd”. Cicero acht zulk een taak een zware last, omdat hij ziet op de menschen, boven wie de redenaar zich stelt.

Geweldig is nog de taak van een „professor”, wanneer hij weet, zoals Dr Greijdanus wist, dat God hem de taak gaf om Zijn Woord te verklaren en hij bij het aanvaarden van zijn hoogleeraarschap openlijk heeft verklaard, deze last op zich te nemen. Dan staat men niet voor een rechtbank van menschen, maar voor het oog van Hem, Die den mensch om al deze dingen zal doen komen voor het gericht.

En toch ontmoette ik Professor Greijdanus op dien Theologischen Schooldag als President-Curator van het Gymnasium. Dat is iets wonderlijks.

Is het een naglans van deze neiging, dat hij, als hij aan zichzelf overgelaten, waarschijnlijk heel zijn leven de oude talen zou hebben bestudeerd zonder zelfs iets te publiceren? Waarschijnlijk lijkt dit allerminst.

Neen, ook hierin diende Professor Greijdanus op indirecte wijze de Hoogeschool der Kerken.

Dit wordt bewezen door de historie van de Nationale Vereeniging die de belangen van het Gymnasium behartigt. En deze historie was hem lief.

De Nationale Vereeniging was n.l. opgericht, niet om een gymnasium te hebben, maar om, toen de Generale Synode (het was die van 1905) besloot het gymnasium, dat aan de Theologische School verbonden was, aan een Vereeniging over te dragen, er voor te zorgen, dat dit gymnasium met de Theol. School verbonden bleef.

Overtuigd van de groote betekenis van het gymnasium voor de Theol. School hadden mannen als Prof. Lindeboom, Prof. Noordzij en Dr Bouwman een oproep doen uitgaan in „De Bazuin” en „De Wachter”.

In korten tijd waren niet slechts 1000 leden der Gereformeerde Kerken, maar ook 20 kerkeraden en 70 predikanten voor hun streven gewonnen. Wel een bewijs, dat genoemde Professoren op overtuigende wijze de belangen, die met dit gymnasium voor de Theol. School en daarmede voor de Kerken op het spel stonde, aan de leden der kerken wisten duidelijk te maken.

Merkwaardig was hiertegenover de houding van het Curatorium van de Theol. School. Curatoren betoonden weinig medewerking om het gymnasium aan deze op zoo spontane wijze uit liefde voor de Theol. School gevormde Vereeniging over te dragen. Een van hen verklaarde zich zelfs uitdrukkelijk hiertegen, omdat de Vereeniging een bepaalde kleur (het was kort na 1905) vertoonde.

Desondanks kwam toch op 1 Januari 1908 de overdracht tot stand.

Wie dit weet, zal begrijpen, dat Professor Greijdanus zich niet slechts de vrijheid veroorloofde, maar zich geroept wist Curator van deze school te zijn. Hij trad daarmede in het voetspoor van de genoemde hoogleeraren niet alleen, maar wist ook in zijn arbeid voor het gymnasium het belang der Kerken in het algemeen te dienen.

Zoo werd de Professor in 1923 tevens Curator. En alweer was de benaming, die hem in deze functie ten deel viel, in hem ten volle een realiteit. Curator, „Verzorger”, dat was hij in den waren zin des woords.

Zijn zorg betrof alle zijden van het werk der Vereeniging en der school.

Om strijd hebben zijn mede-Curatoren verklaard, hoe conscientieus zelfs de gebruikelijke vergaderingen van de, door de te Kampen woonachtige Curatoren gevormde, Commissie van Toezicht werden voorbereid.

En zij, die nauw bij de school betrokken zijn, weten welk een zegen er gelegen is in dit zoo onopvallende werk, wanneer het met toewijding geschiedt. Daarin heeft de President-Curator Greijdanus vele generaties van leerlingen, die bij dit werk waarschijnlijk nooit hebben stil gestaan, en tevens de leeraren die de waarde van dit werk veelal eerst na zijn heengaan ten volle beseften, aan zich verplicht.

Met teedere zorg beoordeelde hij de rapporten der leerlingen in verband met hun eventuele bevordering naar een hogere klas. Het spreekt vanzelf, dat een tekort aan kennis nimmer door de vingers werd gezien. Maar de oorzaken hiervan werden grondig nagegaan, en ook de mogelijkheden tot wegneming er van. Nog in het laatste gesprek met mij toonde hij, die reeds drie jaren buiten het Curatorium stond, zijn belangstelling voor enkele eindexamencandidaten, wier namen ik toevallig noemde. Oogenblikkelijk herinnerde hij zich deze leerlingen, over wie zijn zorg zoo dikwijls was gegaan. En ook nu overwoog hij met mij de mogelijkheid van hun slagen voor het examen.

Oké de leeraren deelden in zijn getrouwe verzorging. Welk een belangstelling legde hij aan den dag, wanneer men hem sprak over de dagelijksche ervaringen

aan de school, gepaard gaande met een kennis van zaken, die slechts het gevolg kon zijn van zijn liefdevol medeleven met alles wat op het gymnasium gebeurde.

En gaarne gaf hij zich de moeite zich voor te bereiden op een lezing of voordracht, die door een leeraar gehouden zou worden.

Persoonlijk herinner ik mij, hoe bij een lezing, die ik hield over een studiereis naar Griekenland, bleek, dat een door mij terloops genoemde reisbeschrijving onmiddellijk na de aankondiging van die lezing door hem was besteld, maar helaas eerst in den loop van dien dag was aangekomen. Hij betreurde het dan ook, dat hij nog niet het heele boek had kunnen lezen.

Ik verbaasde mij slechts, dat hij reeds op het spoor van dit overigens niet eens wetenschappelijke boek was gekomen, en tevens reeds zoo deugdelijk er kennis van had genomen. Zulk een zorg is een voortdurende stimulans voor allen, die er aan zijn toevertrouwd.

Groote zorg betoonde Professor Greijdanus ook voor het gymnasium in den moeilijken bezettingstijd. Nauwgezet waakte hij er voor, dat de aan de hoede van de school toevertrouwde leerlingen ook waarlijk gevrijwaard zouden blijven voor elke poging hen te beïnvloeden met beginselen, die niet waren naar de Schrift.

Dreigingen van de zijde van het Departement bleven niet uit. Handhaving van den Rector, Dr R. J. Dam, ondanks het vanwege het Departement aan hem gegeven ontslag, van het vak Hebreeuwsch, niettegenstaande het advies van den Bond van Vereenigingen voor Christelijk Voorbereidend Hooger en Middelbaar Onderwijs, het buiten den rooster om, als een cursus, te geven, wekte scherpe reacties tegen het Curatorium, zoodat zelfs de President-Curator en de secretaris van Curatoren voor de Duitse instanties moesten verschijnen, maar tot tegenmaatregelen kwam het niet.

Professor Greijdanus is niet tot het einde van zijn leven Curator van het gymnasium gebleven.

Op 26 Juli 1945, op de Curatorenvergadering voorafgaande aan de eerste Algemeene Vergadering van de Nationale Vereeniging na de bevrijding, en tevens na de Vrijmaking, zag hij zich genoopt — aldus het Negen-en-dertigste Jaarverslag der Vereeniging — als lid en Voorzitter te bedanken.

Motieven worden niet genoemd. Toch moeten ze van

Bij het heengaan van ons eere-lid Prof. Dr S. Greijdanus

„Het is niet erg..... Greijdanus is naar den hemel!”

Wanneer wij dit artikel namens en g.g. ook tot de studenten aldus beginnen, dan is dat, omdat wij daarin welbewust aansluiting zoeken aan Greijdanus' simpele reactie op die voor God niet te verantwoorden daad, toen men hem wegstootte uit de koinoonia van hen, die „allen en een iegelijk aan den Heere Christus en al Zijn schatten en gaven gemeenschap hebben”. (Zond. 21 H. C.) Op zijn laatste college Historia Revelationis N.T. heeft hij bij de behandeling van Joh. 5 : 27—29 ons met bewogen-trillende stem gedictieerd, dat het eeuwige leven der geloovigen straks „vrij zal zijn van alle zonden, smart en leed”. En nu hij zelf tot dat eeuwige leven hierboven is ingegaan, nu mogen, moeten wij het zeggen: Het is voor hem niet erg! Want „ontbonden te worden en met Christus te zijn, is zeer verre het beste”. (Fil. 1 : 23.) En ook voor ons, die achterbleven en smart gevoelen over het heengaan van een man, die meer en ook anders dan een enig ander onze amicus was, is het niet erg! Want „alle dingen — ook het sterven van Professor Greijdanus — werken mede ten goede, dengenen, die God liefhebben”. (Rom. 8 : 28.)

Evenwel, dit alles mag ons niet weerhouden, maar moet ons des te meer verplichten om heel concreet de prediking te hooren en te verstaan, die Greijdanus in zijn gansche leven en dus ook in zijn sterven tot ons deed uitgaan. Heel zijn leven immers is één lange, gewijde Monitor in den waren zin des woords geweest, 'n dagelijks wederkerende paraenese zonder woorden.

Greijdanus heeft geloofd: Hij heeft voor waarachtig gehouden alles, wat God ons in Zijn Woord heeft geopenbaard. Juist daarom kon hij zoo rustig de argumenten van Schrift-critische „theologen” afwijzen en weerleggen.

.....de exegese van de Hellige Schrift, ook van het Nieuwe Testament, is geheel afhankelijk van het geloofsstandpunt....., van de vraag, hoe men Hellige Schrift of Nieuwe Testament beschouwt en neemt: als Woord van God in eigenlijken zin, of niet. Aan deze vraag is niet te ontkomen”. (S. Greijdanus, Bizonder Canoniek I, p. 17.) Zoo heeft hij ook vast vertrouwd, „dat ook hem vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken was, uit loutere genade, alleen om der verdienste van Christus wil”. (Zondag 7, H. C.) Wie hem heeft hooren bidden, weet, wat dit betreft, genoeg.

In dat geloof heeft Greijdanus ook gewerkt. Rustig, d.w.z. den eeuwigen Sabbath, in dit leven aanvangend, genietend van en zich verdiepend in de werken Gods in schepping en herschepping beide; trouw d.w.z. iederen dag weer opnieuw zich gewillig onderwerpend aan den wil des HEEREN voor dien bepaalden dag; eenvoudig, d.w.z. in den stijl van Christelijken ootmoed; nauwgezet, d.w.z. heel precies en tot in de kleinste bijzonderheden (voor ons gevoel vaak „bijkomstigheden”) alles uitwerkend, heeft hij gewerkt zijn gansche lange leven. Het was werken „uit waar geloof, naar de Wet Gods en Hem ter eere”. (Zondag 33, H. C.)

zeer gewichtigen aard geweest zijn. We zagen immers dat Professor Greijdanus zijn werk in deze Vereeniging zag als een dienen van de Kerken.

Bovendien schreef hij aan het slot van een In Memoriam van Dr J. J. Esser en Dr R. J. Dam op 30 April 1945, dus nog geen drie maanden voor zijn bedanken, deze hem kenmerkende woorden:

„De nagedachtenis van deze twee mannen is een lichtend spoor van de vreeze des Heeren en van toewijding aan de roeping van 's Heeren wege op Gymnasiaal, kerkelijk, staatkundig gebied, en zij ons tot een voortdurende aansporing om in het werk des Heeren, ook ten aanzien van ons Gymnasium, ons op de hand gezet, overvloedig bezig te zijn, tot het einde daarvan door den Heere gesteld, en onder inwachtiging van Zijnen zegen”.

Professor Greijdanus, die nimmer zelf iets „aanpakte”, heeft ook zijn werk voor het gymnasium verricht, omdat het hem „op de hand gezet” was. Daarom was hij hierin „overvloedig bezig”. Daarom leefde hij met de school en haar leerlingen mede tot in zijn laatste dagen.

H. M. MULDER.

Greijdanus-nummer

VAN DEN ALMANAK F.Q.I.

Het bleek, dat een predikant dezer dagen informeerde of het nog mogelijk was, een exemplaar van den jongsten Almanak van F. Q. I. (ons Kamper studentencorps) te krijgen: die almanak is geheel gewijd aan het werk van wijlen prof. Greijdanus. Deze aanvraag werd aanleiding, dat met het oog op eventueel andere lezers van ons blad, die thans dit werk toch nog zouden willen bezitten, volgende mededeeling werd wenschelijk geacht:

„Er zijn nog exemplaren verkrijgbaar van den Studenten-Almanak 1948. Wij herinneren U eraan, dat dit de Almanak is, die geheel aan het werk van prof. Greijdanus gewijd werd.

De bestellingen zullen naar volgorde van binnenkomst worden behandeld. Adres: M. v. Dooren, IJsselkade 22, KAMPEN”.

K. S.

En zie, dat werk des geloofs is tot ons een dagelijksche prediking geweest; een prediking, die blijft doorklinken, ook nadat hij is gestorven. Laten wij die prediking dagelijks blijven hooren en laat het van Greijdanus niet te gauw gelden, wat hij zelf geschreven heeft in zijn boekje „De Opwekking van Christus” (p. 5): „Gewone menschen, die gestorven zijn, kunnen zelve geen invloed meer op de aarde onder de menschen uitoefenen. De herinnering aan hen kan voor korteren of langeren tijd in kleiner of groter kring bewaard blijven en zekere werking doen ten goede of ten kwade. En hebben zij geschriften nagelaten, dan kunnen zij door deze de geesten soms nog machtig beheerschen en op die wijze ook in de menschelijke samenleving nog eene vormende kracht blijken. Maar toch, persoonlijk houdt met hunnen dood al hunne inwerking op medemensch en wereld op”. Laat Greijdanus onze geesten blijven beheerschen, ook nadat hij is gestorven. Het is een karaktertrek van ons als studenten (misschien wel een karakterzonde), dat wij altijd weer iets grootsch willen doen, iets zeer bijzonders. Maar het leven van Greijdanus leert ons, dat wij in het kleine getrouw zullen zijn en iederen dag ons gewone, alledaagsche werk in groote trouw zullen verrichten in de vreeze des HEEREN.

Zoo willen wij Greijdanus blijven eeren. Wij hebben dat willen doen, toen we hem vijf maanden geleden installeerden als eere-lid van ons Corps.

Toen mochten wij hem „amicus” noemen. En meer dan eenig ander heeft hij ons geleerd, dat amicitia is: geerluidruchtig, hol geklank en veel lawaai, maar het eenvoudig leven en spreken uit de Schriften. Door een Godzaligen wandel anderen aan zich verbinden, dat is amicitia! En ook, wanneer het noodig is, elkaar vijmscherp de waarheid zeggen. Toen Greijdanus in den Kerkstrijd ronduit en eerlijk de zaken stelde, zooals ze waren, heeft men dat een-zonde tegen het vijfde en het negende gebod genoemd. Maar het was een daad van Christelijke amicitia, een broederdienst, waarvoor wij God eerbiedig hebben te danken.

God heeft één van onze eere-leden weggenomen. Terwijl het artillerievuur de muren van het aardsche Jeruzalem hier beneden bestookte, hebben de poorten van het Hemelsch Jeruzalem, dat boven is, zich geopend voor een trouwen wachter op Sions muren. God heeft Zijn kind, Zijn dienstknecht Greijdanus, thuisgehaald. „En zie, het is zeer goed!”

Maar wij, die achterbleven, zullen ons blijvend bezinnen op wat ons eere-lid door de goede gunst Gods voor ons is geweest. En daarom eindigen wij op dezelfde wijze als op den eersten Mei j.l., Greijdanus laatste verjaardag. De monitor van F.Q.I. herdacht hem toen met deze woorden, die hij hier eenigszins aangevuld herhaalt: Honor est in honorato! Dat is zonder meer een feit. Maar..... èt in honorantibus? In een zeer nauwgezet leven, in de vreeze des HEEREN, naar de Wet van God, worde deze niet te ontwijken vraag in positieven zin beantwoord door het Corpus Studiorum in Academia Campensi „Fides Quærit Intellectum”.

G. Z.